

Pavel Liška: Kolektivizace na Svitavsku

Bakalářská práce.

Ústav historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice.

Pardubice 2015.

Posudek

Pavel Liška se v předložené bakalářské práci orientoval na problematiku znovuosídlení a následné kolektivizace venkova, téma uchopil regionálně a zaměřil se na území někdejšího okresu Svitavy v letech 1945-60. Zvláštní pozornost přitom obrátil k příměstským obcím Hradec nad Svitavou a Čtyřicet Lánů (dnes součástí města Svitavy). Výběr tématu je aktuální, neboť tento region své zpracování éry kolektivizace doposud postrádá.

Zpracování tématu je založeno na studiu menší části dostupné odborné literatury a na studiu Kroniky města Svitavy, kterou autor pojal za primární pramen. Archivní výzkum je prohlouben o fondy jednotných zemědělských družstev (JZD) v obcích Čtyřicet Lánů a Hradec nad Svitavou, agendu okresní prokuratury a trestní nalézací komise. Doplňkově autor pracoval rovněž s pamětníky.

Struktura práce je přehledná, tři hlavní oddíly jsou dále vhodně členěné. V úvodní části věnované kolektivizaci zemědělství v Československu se autor snaží postihnout podstatné rysy obecného vývoje kolektivizačního kurzu zemědělské politiky KSČ. V následujícím oddíle se Pavel Liška obrací do regionální roviny a pokouší se charakterizovat zvolenou lokalitu Svitavska. Poněkud nadbytečnou se zde jeví kapitola „Stručná historie do roku 1914“, naopak geografické, produkční a etnografické přiblížení regionu zde má své opodstatnění s ohledem na předmět autorova zájmu, tedy s ohledem na zemědělství a strukturu venkova.

Hlavní část práce, která má zasvětit čtenáře do specifického průběhu kolektivizace ve zvoleném regionu, zůstává i přes veškerou snahu poněkud vzdálena svému cíli. Autor se ve svém líčení až příliš často omezuje na pouhé prepisování kronikářských zápisů, což se v textu projevuje přeskokováním od jednotlivých námětů bez hlubší analýzy souvislostí. Poznatky získané výzkumem učiněným v dalších archivních souborech či v tisku však autor nedokázal podrobit dostatečné kritice a příslušné interpretaci. Výsledky provedeného výzkumu ukazují, že se Pavel Liška v problematice zorientoval jen omezeně a nedokázal proto podat vyvážený, plastický obraz svitavského venkova v poválečném patnáctiletí. Podstatné rysy složitého procesu kolektivizace ve specifických podmínkách svitavského okresu se nicméně autorovi v předložené práci dokumentovat podařilo, byť místy jen velmi omezeně.

Pokud se týče formálních nedostatků, je třeba autorovi vytknout postavení závěru na rozboru pramenů, které měl představit již v úvodu práce; dále nekorektní citování z inventářů procházených fondů, při němž přehlíží autorství konkrétních osob; přehlížení autorství u odkazování na studie a články publikované na v internetovém prostředí (např. jmenovité neuvedení rozsáhlé studie „VELEŠÍK, Vladimír. Osídlování Svitavska v letech 1945 – 1947“, z níž autor bohatě čerpal, považují za závažné pochybení); problémy autorovi činí také správné rozlišování při psaní velkých písmen a cit pro interpunkci. Problematické je občas také autorovo nakládání s dobovými ideologickými výrazy (např. píše-li o „vzniku vesnických boháčů“).

Práci Pavla Lišky doporučuji po zralé úvaze s ohledem na výše uvedené k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře. Předložená práce přeci jen zaznamenala výrazný posun oproti nedoporučené verzi z roku 2014. Pro rozpravu autorovi doporučuji nastudovat studii Jany Burešové (BUREŠOVÁ, Jana. Združstevňování nebo kolektivizace zemědělství po roce 1948? In *Osudy zemědělského družstevnictví ve 20. století*. Uherské Hradiště: Slováké muzeum, 2002, s. 223-228. Studie Slovákého muzea, sv. 7. ISBN 80-86185-18-4.), aby byl schopen charakterizovat nezaměnitelnost kolektivizace s družstevnictvím, resp. JZD s družstvy. V předložené práci to totiž – i přes opakované upozornění – neučinil.

V Praze 31. 7. 2015

Mgr. Jiří Urban, Ph.D.

